

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 466/2010-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť V. Y., naposledy bytom B., t. č. vo väzbe, zastúpeného spoločnosťou K., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. J. B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Tos 70/2010 z 28. júla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. Y. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2010 doručená sťažnosť V. Y. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva

na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tos 70/2010 z 28. júla 2010.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplýva, že sťažovateľ bol 13. júla 2010 v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 4 To 74/2010 prepustený na slobodu avšak hneď potom bol zadržaný príslušníkmi Policajného zboru a predvedený na Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava, Úradu hraničnej a cudzineckej polície Bratislava (ďalej len „oddelenie cudzineckej polície“) a následne mu bolo toho istého dňa vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení z územia Slovenskej republiky a rozhodnutie o zaistení. Ďalej v sťažnosti uviedol: *„Potom bol sťažovateľ dňa 13. 07. 2010 prevezený do záchytného tábora v M., kde čakal na vydanie cestovného dokladu a následný výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení. Dňa 16. 07. 2010 bol sťažovateľ v ráňajších hodinách v záchytnom tábore M. spútaný príslušníkmi policajného zboru, bol eskortovaný zo záchytného tábora M. a predvedený na neverejné zasadnutie, ktoré sa konalo na Okresnom súde Bratislava I za účelom rozhodnutia o vzatí sťažovateľa do väzby.“* Uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) zo 16. júla 2010 sp. zn. 4 T/106/09 bol sťažovateľ vzatý do väzby. Sťažovateľ uviedol, že *„pôvodne bol termín neverejného zasadnutia za účelom rozhodovania o vzatí do väzby vytýčený na 23. 07. 2010. Následne súd účelovo zmenil termín neverejného zasadnutia na 16. 07. 2010. Na tieto úkony bola sťažovateľovi dňa 16. 07. 2010 obmedzená osobná sloboda a sťažovateľ bol spútaný a predvedený príslušníkmi PZ... Pri zatknutí bolo sťažovateľovi príslušníkmi PZ doručené len oznámenie o predvolaní na neverejné zasadnutie. Nebolo mu doručené ani oznámenie o predvedení ani žiadny príkaz sudcu na zatknutie. Napriek týmto skutočnostiam bola sťažovateľovi obmedzená jeho osobná sloboda, bol spútaný a predvedený na súd. Sťažovateľ tieto skutočnosti namietal na neverejnom zasadnutí, konajúci súd im však nevenoval pozornosť, iba príslušníkov PZ vyzval, aby sťažovateľovi ihneď sňali putá. ...*

Na predmetnom neverejnom zasadnutí sťažovateľ podal proti uzneseniu OS BA I č. k.: 4 T 106/09 zo dňa 16. 07. 2010 sťažnosť. ... Dňa 19. 07. 2010, t. j. hneď v pondelok, teda v najbližší pracovný deň, sťažovateľ zaslal konajúcemu súdu písomnú sťažnosť v ruskom jazyku, kde okrem iného uviedol, že hneď ako mu bude doručené napadnuté

uznesenie v písomnej podobe s riadnym odôvodnením, zašle k nemu doplnenie sťažnosti, tak aby sa mohol k celej veci riadne vyjadriť. Písomné vyhotovenie napadnutého uznesenia bolo sťažovateľovi doručené v stredu dňa 21. 07. 2010. V pondelok dňa 26. 07. 2010 sťažovateľ zaslal konajúcemu súdu doplnenie svojej sťažnosti, taktiež v ruskom jazyku. V tomto podaní sťažovateľ podrobne uviedol všetky dôvody svojej sťažnosti vrátane jeho nezákonného zatknutia a nezákonného predvedenia.“

Krajský súd uznesením z 28. júla 2010 sťažnosť sťažovateľa zamietol. Porušenie svojich základných práv vidí sťažovateľ v „protizákonnom postupe“ spočívajúcom v jeho nezákonnom zatknutí, spútaní a predvedení. „Sťažovateľ má za to, že spôsobom, t. j. nezákonným zatknutím a predvedením, akým bol vzatý do väzby boli porušené práva sťažovateľa podľa ustanovení čl. 5 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 17 ods. 2 Ústavy SR. Tvrdenie Okresného súdu Bratislava I, s ktorým sa neskôr stotožnil aj Krajský súd v Bratislave, o tom, že sťažovateľ má snahu byť vyhostený z územia Slovenskej republiky a tak sa vyhnúť trestnému stíhaniu, sú ničím neodôvodnené a účelové tvrdenia. ... Sťažovateľ o administratívne vyhodenie nikdy nežiadal. Naopak žiadal o udelenie tolerovaného pobytu. V tomto smere je odôvodnenie oboch napadnutých rozhodnutí účelové, špekulatívne a nemá žiadnu oporu v zákone ani vo vykonanom dokazovaní.“

Sťažovateľ namietal, že krajský súd „odignoroval podania sťažovateľa zo dňa 19. 7. 2010 a 26. 7. 2010, ktorými sťažovateľ doplnil a odôvodnil svoju sťažnosť“, a konal v rozpore so zákonom, keď v uznesení cituje z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktoré nesúvisí s posudzovanou vecou. „Odôvodňovanie nutnosti väzby inými, prebiehajúcimi konaniami sťažovateľa, ktoré nie sú navyše právoplatne skončené je neprípustné. Sťažovateľ má za to, že obe napadnuté rozhodnutia ... trpia vadou, ktorá spočíva v absencii riadneho, zákonného a plnohodnotného odôvodnenia vzatia sťažovateľa do väzby... V danom prípade sa totiž nemožno uspokojiť iba s opísaním zákonných dôvodov, resp. uvedením účelových a ničím nepodložených tvrdení.“ Napokon zhrnul, že napadnutým rozhodnutím boli porušené jeho „práva garantované nielen Ústavou Slovenskej republiky v jej čl. 46 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a

ods. 5, ale aj práva zakotvené v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 5 a čl. 6.“

Na základe uvedeného žiadal sťažovateľ vydať takéto rozhodnutie:

„Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 70/2010 uznesením z 28. 07. 2010 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručenú v čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, právo na slobodu zaručené v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na spravodlivý proces zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Tos 70/2010 zo 28. 07. 2010 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- eur ...

Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 303,30 Eur... na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 52 ods. 2 ústavy cudzinci požívajú v Slovenskej republike základné ľudské práva a slobody zaručené touto ústavou, ak nie sú výslovne priznané iba občanom.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: ...

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. III. ÚS 135/04 v uznesení o prijatí sťažnosti, IV. ÚS 51/09, II. ÚS 275/2010) poukazuje na to, že čl. 17 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru obsahujú nielen jej základné hmotné, ale aj procesné atribúty práva na osobnú slobodu, t. j. vrátane práva na spravodlivé súdne konanie pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe sú aplikovateľné tieto špeciálne ustanovenia o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenia obsiahnuté v čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci De Wilde et. al. v. Belgicko z 18. júna 1971, séria A, č. 12, § 76) a čl. 46 ods. 1 ústavy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd preskúmaval sťažnosť sťažovateľa v rozsahu namietaného porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru, ktorého implicitnou súčasťou sú aj záruky práva na spravodlivé súdne konanie vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy.

Dohovor v čl. 5 a ústava v čl. 17 sa svojím obsahom týkajú osobnej slobody jednotlivca. Rozdielom v znení týchto článkov je použitá terminológia, keď čl. 5 dohovoru výslovne priznáva právo či nárok súvisiaci s osobnou slobodou, zatiaľ čo čl. 17 ústavy takéto termíny nepoužíva, ale ustanovuje jasné limity pre štát v prípade zásahov do osobnej slobody jednotlivca.

Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je

zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

Ústavný súd pri uplatnení svojej právomoci vychádza z názoru, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05).

Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v zákone č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (Morsink v. Holandsko z 11. mája 2004).

Podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný.

Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. ...

Podľa § 192 ods. 3 Trestného poriadku o sťažnosti podľa § 190 ods. 3 proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby rozhodne nadriadený súd na verejnom zasadnutí a o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí obvineného do väzby na neverejnom zasadnutí do piatich pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie. ...

V podstatnom sťažovateľ namieta, že k porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj uznesenie okresného súdu, ktoré mu predchádzalo, obsahuje ničím neodôvodnené a účelové tvrdenia o tom, že sťažovateľ má snahu byť vyhostený, ďalej tým, že krajský súd „*odignoroval podania sťažovateľa zo dňa 19. 7. 2010 a 26. 7. 2010, ktorými doplnil a odôvodnil svoju sťažnosť proti rozhodnutiu OS BA I*“, a tak odôvodnenie napadnutého uznesenia je nedostatočným, a napokon aj spôsobom, akým bol sťažovateľ predvedený pred okresný súd 16. júla 2010, pri ktorom bol spútaný, hoci nebol sudcom vydaný príkaz na zatknutie a nebolo rozhodnuté o jeho predvedení.

Z obsahu sťažnosti, ako aj z previerky spisu okresného súdu sp. zn. 4 T 106/09 ústavný súd zistil, že potom, ako bol sťažovateľ 13. júla 2007 v inej trestnej veci prepustený na slobodu po výkone uloženého trestu odňatia slobody, bolo oddelením cudzineckej polície vydané rozhodnutie č. p. UHCP-BA-OCP-AV-138-005/2010 o administratívnom vyhostení sťažovateľa a určený zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky na dobu 5 rokov. Následne bolo oddelením cudzineckej polície vydané pod č. p. UHCR-BA-OCP-AV-138-006/2010 rozhodnutie o zaistení sťažovateľa. Podľa pokynu predsedu senátu obsiahnutého v súdnom spise vedenom v preskúmvanej trestnej veci predseda senátu najskôr nariadil na 23. júl 2010 verejné zasadnutie senátu, ktoré následne 15. júla 2010 zrušil a na 16. júl 2010 nariadil vykonanie výsluchu sťažovateľa. Súčasne požiadal Prezídium Policajného zboru

o zabezpečenie účasti sťažovateľa a Krajskú prokuratúru v Bratislave o zabezpečenie jeho predvedenia.

Okresný súd 16. júla 2010 vykonal výsluch sťažovateľa pre účely preskúmania, či u neho ako obžalovaného vznikli alebo nastali dôvody väzby, a to za účasti obhajcu, ako aj prokurátora, pričom po jeho skončení predseda senátu nariadil nadväzne v ten istý deň vykonanie neverejného zasadnutia, na ktorom umožnil účasť obhajcovi, prokurátorovi aj obžalovanému. Po neverejnej porade senátu vykonanej na neverejnom zasadnutí okresný súd vzal sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Obžalovaný podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť. Krajskému súdu bol predložený spis so sťažnosťou obžalovaného proti uzneseniu o vzatí do väzby 21. júla 2010 a 28. júla 2010 krajský súd rozhodol na neverejnom zasadnutí v senáte tak, že zamietol sťažnosť obžalovaného. Z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že 21. júla 2010 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa v ruskom jazyku, v ktorom podľa jeho vyjadrenia obsiahnutého v sťažnosti podanej ústavnému súdu malo byť uvedené, že hneď po doručení písomného vyhotovenia uznesenia s odôvodnením zašle doplnenie svojej sťažnosti proti uzneseniu zo 16. júla 2010 a že 28. júla 2010 bolo okresnému súdu doručené ďalšie podanie sťažovateľa v ruskom jazyku, o ktorom sťažovateľ tvrdí, že v ňom boli uvedené všetky dôvody jeho sťažnosti vrátane nezákonného zatknutia a nezákonného predvedenia.

Krajský súd namietané uznesenie z 28. júla 2010 sp. zn. 2 Tos 70/2010, ktorým zamietol sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu zo 16. júla 2010 sp. zn. 4 T 106/09 odôvodnil týmito úvahami:

„V čase podania obžaloby sa obžalovaný nachádzal vo väzbe, resp. vo výkone trestu v inej veci, z ktorej bol po rozhodnutí krajského súdu dňa 13. 07. 2010 prepustený. ...

Senát prvostupňového súdu na základe... podnetu vypočul obžalovaného, pričom tento pri svojom výsluchu uviedol, že dňa 15. 07. 2010 mu bol vydaný náhradný cestovný doklad s tým, že cudzinecká polícia ho mala vyhostiť. ... Vyslovil názor, že boli porušené jeho práva, ako aj dohoda o ľudských právach a listina o základných právach a slobôd, nakoľko nikto ho nemôže zadržiavať proti jeho vôli a preto chce odcestovať a nikto ho nemôže v tomto zdržiavať. ... Aj z ďalších vyjadrení obžalovaného je evidentné, že tento po

vydaní dokladov chcel republiku opustiť. Z ďalších prejavov obžalovaného je evidentné, že si je vedomý trestného stíhania na území Slovenskej republiky. ...

Súd prvého stupňa po podaní obžaloby na verejnom zasadnutí dňa 18. 11. 2009 po vypočutí obžalovaných rozhodol o prijatí obžaloby a vytýčil termín hlavného pojednávania... Súd sa teda stotožnil so závermi obžaloby, že skutok pre ktorý je obžalovaný stíhaný je spáchaný, má znaky trestného činu a sú tu dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obžalovaný. Vo veci prebieha dokazovanie v rámci hlavných pojednávanií, je potrebné vypočúť ďalších svedkov ako aj prebrať listinné dôkazy, aby bolo možné vo veci bez akýchkoľvek pochybností rozhodnúť o vine, či nevine obžalovaného. ...

Z prejavov obžalovaného je evidentné, že obžalovaný sa domáha vyhostenia z územia Slovenskej republiky a to aj napriek tomu, že si je vedomý, že sa proti nemu vedie trestné stíhanie. Je tu preto daná dôvodná obava, že po prepustení na slobodu by obžalovaný územie republiky opustil a nie je dostatočne zaručené, že by bolo možné naďalej v trestnom stíhaní pokračovať. Záruky, ktoré dáva obžalovaný s tým, že sa bude na pojednávania dostavovať, prípadne, aby ho vo veci zastupoval obhajca nepovažoval súd prvého stupňa a stotožňuje sa s tým aj odvolací súd za dostatočné, aby bolo možné na základe ich rozhodnutí o prepustení obžalovaného z väzby.

Pokiaľ ide o naplnenie ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. ohľadne hrozby vysokým trestom pri posudzovaní tejto skutočnosti musí súd prihliadať aj na konkrétne skutočnosti týkajúce sa najmä osoby páchatel'a, okolností prípadu, ktoré v súvislosti s predpokladanou citeľnou sankciou odôvodňujú obavu úteku. ...

Je potrebné v rámci osoby obžalovaného poukázať aj na tú skutočnosť, že obžalovaný bol uznaný vinným Krajským súdom v Bratislave spolu s inými páchatel'mi z trestného činu vraždy ako organizátor podľa §10 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. k§ 219 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. a bol mu uložený doživotný trest odňatia slobody. Je pravdou, že uvedený rozsudok bol rozhodnutím Najvyššieho súdu SR dňa 23. 06. 2010 zrušený a vec vrátená na nové konanie a rozhodnutie, pričom, ale z odôvodnenia tohto rozhodnutia je evidentné, že aj Najvyšší súd SR konštatuje, že doteraz vykonané dôkazy v tejto veci sú také, ktoré veľmi výrazne preukazujú tvrdenia obžaloby a že znamenajú zistenie skutkového stavu v základných smeroch v súlade s ustanovením § 2 ods. 5 Tr. por.

Je preto evidentné, že vzhľadom aj na tieto skutočnosti je vyslovená dôvodná obava z vyhýbania sa trestnému stíhaniu odôvodnená a oprávnená a súd prvého stupňa na ňu v svojom rozhodnutí poukázal a odvolací súd sa s jeho závermi v celom rozsahu stotožnil.“

Sťažovateľom napadnuté uznesenie krajského súdu ústavný súd síce hodnotí ako stručné, ale súčasne ako ústavne akceptovateľné, rešpektujúce obsah čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru. V okolnostiach prípadu je nespochybniteľné, že proti sťažovateľovi bolo nielen vznesené obvinenie pre trestný čin, ale bola proti nemu podaná aj obžaloba a po jej predbežnom prerokovaní bolo nariadené hlavné pojednávanie, a tiež, že o obmedzení osobnej slobody sťažovateľa rozhodoval príslušný súd. Pred rozhodovaním o väzbe bol sťažovateľ vypočutý v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku a o vzatí sťažovateľa do väzby bolo okresným súdom rozhodnuté spôsobom ustanoveným zákonom, t. j. na neverejnom zasadnutí, na ktorom predseda senátu v súlade s § 302 ods. 2 Trestného poriadku umožnil účasť prokurátorovi, obžalovanému aj obhajcovi. Krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, ktorým vzal sťažovateľa do väzby, vychádzal zo skutočností zistených okresným súdom pri výsluchu sťažovateľa. Podľa zápisnice okresného súdu predmetom výsluchu sťažovateľa vykonaného 16. júla 2010 bolo zistiť, či u neho existuje dôvod väzby. S týmto dôvodom výsluchu bol sťažovateľ na jeho začiatku oboznámený. Porovnaním obsahu zápisnice z výpovede sťažovateľa s obsahom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia ústavný súd dospel k záveru, že pokiaľ krajský súd vyhodnotil prejavy sťažovateľa ako také, z ktorých je „*evidentné, že obžalovaný sa domáha vyhostenia z územia Slovenskej republiky*“, vychádzal zo skutočného obsahu výsluchu sťažovateľa zaznamenaného okresným súdom, pretože sťažovateľ v ňom sám okrem iného uvádzal, že „*tlačil*“ na príslušníkov cudzineckej polície, a uvádzal, že má platný cestovný pas a že chce odcestovať. Ústavný súd považuje za akceptovateľnú aj skutočnosť, že krajský súd citoval z rozhodnutia najvyššieho súdu v inej trestnej veci, v ktorej je sťažovateľ v postavení obžalovaného, pretože uvedenou časťou napadnutého uznesenia sa krajský súd vyjadroval ako k charakterovému profilu sťažovateľa, tak aj k preukázaniu reálnej hrozby uloženia vysokého trestu sťažovateľovi, a z toho nadväzne odvodzoval dôvodnosť obavy jeho vyhýbania sa trestnému stíhaniu. S prihliadnutím na uvedené krajský súd nevyslovil len abstraktnú úvahu o dôvodnej obave skrývania sa sťažovateľa v cudzine ako tvrdí sťažovateľ, ale svoje rozhodnutie oprel o konkrétne skutočnosti zistené z jeho výsluchu, ako

aj z ďalších okolností známych krajskému súdu z jeho činnosti. Takáto dôvodná obava by bola abstraktnou úvahou vtedy, ak by krajský súd videl dôvod väzby len v okolnosti, že sťažovateľ je občanom iného štátu, ktorý by mohol bez ďalšieho opustiť územie Slovenskej republiky (ako tomu bolo v inom prípade, ktorý bol prerokúvaný ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 128/05), avšak v prerokúvanom prípade sťažovateľa vychádzal krajský súd z konkrétnych skutočností, ktoré sám zistil, a preto závery z nich odvodené nepovažuje za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska za neutržateľné.

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že všeobecný súd rozhodujúci o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby sa musí vyrovnáť s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne (III. ÚS 135/04), a tiež, že z odôvodnenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti obvineného proti prvostupňovému súdnemu rozhodnutiu, ktorým bolo rozhodované o väzbe, musí byť zrejmé, že sa súd náležite zaoberal všetkými argumentmi a námietkami, ktoré obvinený vo svojej sťažnosti uviedol (m. m. III. ÚS 34/07). V danom prípade však bolo podanie sťažovateľa z 23. júla 2010, ktorého obsahom podľa sťažovateľa bolo doplnenie a odôvodnenie jeho sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu o väzbe, doručené okresnému súdu 28. júla 2010, teda v deň, keď rozhodoval krajský súd o jeho sťažnosti zahlásenej do zápisnice na neverejnom zasadnutí konanom 16. júla 2010 na okresnom súde. Z prieskumu spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že krajský súd nemal v čase rozhodovania o sťažnosti k dispozícii uvádzané podanie sťažovateľa a že spis so sťažnosťou obžalovaného proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby bol predložený krajskému súdu 21. júla 2010 (zrejme rešpektujúc ustanovenie § 2 ods. 6 Trestného poriadku o prednostnom a urýchlennom vybavovaní väzobných vecí). Z citovaného ustanovenia § 192 ods. 3 Trestného poriadku taktiež vyplýva, že o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí obvineného do väzby má rozhodnúť nadriadený súd do piatich pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie. Krajský súd teda o sťažnosti obžalovaného proti uzneseniu o jeho vzatí do väzby rozhodoval v posledný, t. j. piaty pracovný deň od predloženia veci okresným súdom a nemohol už dať obžalovanému ďalší priestor na písomné doplnenie jeho sťažnosti. Ak teda 28. júla 2010 bolo okresnému súdu doručené ďalšie podanie sťažovateľa v ruskom jazyku, ktorým podľa jeho tvrdenia dopĺňal a odôvodňoval svoju sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, pričom je preukázané, že krajskému súdu v čase jeho rozhodovania existencia tohto podania

(vrátane obsahu) nebola a reálne ani nemohla byť známa, potom konštatovanie krajského súdu, že sťažovateľ svoju sťažnosť bližšie písomne ani ústne do zápisnice neodôvodnil, nie je možné hodnotiť ako svojvoľné a nepravdivé.

Ústavný súd sa už vyjadroval k prípadu, keď došlo k doručeniu písomnej sťažnosti (resp. jej doplneniu) v deň, keď bolo o sťažnosti ústne zahlásenej do zápisnice súdu prvej inštancie rozhodované nadriadeným súdom (II. ÚS 108/08), avšak v uvádzanom prípade bolo vyslovené porušenie práv podľa čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru z dôvodu, že osoba vzatá do väzby nebola vôbec vypočutá a to ani súdom druhej inštancie. Neodmysliteľnou procesnou zárukou pri zásahu do základného práva jednotlivca do osobnej slobody musí byť právo dotknutej osoby vyjadriť sa, teda právo na vypočutie súdom k dôvodom a okolnostiam ďalšieho zotrvania vo väzbe (mutatis mutandis III. ÚS 84/06, II. ÚS 108/08). V okolnostiach prerokúvaného prípadu však sťažovateľ mal možnosť vyjadriť sa k dôvodom vzatia do väzby a argumenty sťažovateľa obidva všeobecné súdy zobrali do úvahy. Na základe opísaných dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že pokiaľ sa krajský súd vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s argumentmi sťažovateľa obsiahnutými v písomnom podaní z dôvodu, že toto podanie nemal pri rozhodovaní k dispozícii a oboznámenie sa s jeho obsahom ani nemožno rozumne očakávať, pretože takéto podanie bolo doručené súdu nižšej inštancie v ten istý deň, v ktorý rozhodoval súd vyššej inštancie, a súčasne ostatné záruky spravodlivého procesu vzťahujúce sa na rozhodovanie o väzbe, predovšetkým právo dotknutej osoby byť vypočutý súdom k dôvodom a okolnostiam vzatia do väzby boli zachované, nemôže to bez ďalšieho viesť k vysloveniu porušenia práva na osobnú slobodu vyplývajúceho z čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru.

Navyše, pri svojej rozhodovacej činnosti (napr. III. ÚS 392/09) ústavný súd zaujal aj názor, že nemožno bagatelizovať význam, podstatu a zmysel obhajoby, v rámci ktorej sa obvinený háji prostredníctvom svojho obhajcu. Ak takéhoto obhajcu má, je potom jeho úlohou obhajovať práva obvineného čo najúčinnším spôsobom, pod ktorým treba bez pochyb rozumieť aj aktívny prístup obhajcu pri obhajovaní jeho záujmov (§ 44 ods. 1 Trestného poriadku). V danom prípade bol pri rozhodovaní o vzatí do väzby sťažovateľa prítomný obhajca, ktorý si bol vedomý skutočnosti, že o zákonnosti a dôvodnosti sťažovateľovej väzby bude rozhodovať aj súd druhého stupňa, ktorý je rovnako viazaný

lehotou pre účely urýchleného vybavovania väzobných vecí (§ 192 ods. 3 Trestného poriadku). No v tejto súvislosti nebolo zistené, aby tento obhajca podnikol kroky na účely efektívnej obhajoby sťažovateľa. Skutočnosť, že krajský súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa dvanásť deň od vydania uznesenia o vzatí do väzby, poukazuje na dostatočnosť časového priestoru doplniť ich argumenty proti rozhodnutiu okresného súdu (obdobne II. ÚS 277/09).

Napokon ústavný súd nepovažuje za relevantnú ani námietku sťažovateľa proti jeho spútaniu a predvedeniu na okresný súd bez toho, že by bol na jeho osobu vydaný príkaz na zatknutie, resp. doručené oznámenie o predvedení. Z preskúmaného súdneho spisu vyplýva, že potom, ako okresný súd zistil, že sťažovateľ bol z dôvodu výkonu jeho administratívneho vyhostenia v zmysle zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zaistený a nachádzal sa v záchytnom tábore M., nariadil výsluch na 16. júl 2010 a požiadal orgány polície o jeho predvedenie. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na znenie § 120 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého obvinený môže byť predvedený aj bez predchádzajúceho predvolania, ak je to potrebné na úspešné vykonanie úkonu, a tiež na § 73 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že príkaz na zatknutie možno vydať, ak obvineného nemožno predvolať, predviesť alebo zadržať. V danom prípade teda sťažovateľa bolo možné len predviesť, keďže v režime zaistenia nemal možnosť slobodne opustiť zariadenie, v ktorom bol umiestnený, a z dôvodu, že okresnému súdu bol jeho pobyt známy, nebol ani dôvod na vydanie príkazu na zatknutie. Z uvedeného nevyplýva, že by postup okresného súdu pri predvádzaní sťažovateľa vykazoval znaky nezákonnosti. S prihliadnutím na znenie § 52 ods. 1 písm. c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je policajt oprávnený použiť putá pri vykonávaní procesných úkonov s predvedenými osobami, ak je dôvodná obava, že sa pokúsia o útek, ako aj s prihliadnutím na reálne trvanie policajného zákroku (k obmedzeniu osobnej slobody sťažovateľa došlo o 10.00 h a k jeho odovzdaniu okresnému súdu došlo o 11.45 h) vykonané opatrenie Policajného zboru proti sťažovateľovi podľa ústavného súdu nesignalizuje porušenie označených práv.

Keďže v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu (napr. IV. ÚS 66/02, III. ÚS 263/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07) možno za zjavne neopodstatnenú sťažnosť považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, súd na základe už opísaných dôvodov sťažnosť odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť, pričom ostatnými návrhmi sťažovateľa sa už nebol dôvod ďalej zaoberať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2010